

T_hika_n(Contact)

Jua_n sa~ota reak' lahanti ar sa_riak'tet'

Joto Ja.ti koren maran' dar_e do hoyok'kanako Jua_nko. Ente Jua_n ko ge mit't.en ja.tiren darakan dinren ayurko kanako. Ona ia.te oka ja.tren Jua_n ko tina.k ko ket.ec' ona ja.tren hor.ko do una.k'ge ko ket.ec'a. Onte abo Santal sa~ota ket.ec' la.git' ja.r.ur.a jua_nko ket.ec'ko jemon tayom dar.am dinkore onkoge aboak' Santal Ja.t reak' jha.nd.i sap'kate ko laha da.reak'.

Pa.hilte bon bad.ae lege jua_n mentedo cet'bon bujha.ueda? Jua_n doko hoyok' kana, Y-Youth (Jua_n), O-Obey (Mana~o), U-Unity (Midok'), T-Truthfull (Sa_riak'tet'), H-Humble (Ma~hir), Jua_n dar_e do sa~ota ar Ja.t reak' Jiwet' dar_e kana, Onate Jua_n sa~ota do Manw~a Ja.tak' As ar Ahakaotet'# kana. Jorge Barnad_e menle da "Jua_n koge na~wa~nak' sirja.ukate manwa ja.t reak' boge ko agu dar.eak'a." Onor.he~ ol koren guru Robindronath T.ha.kur- Jua_n sa~ota reak' sarhao kateye menakada, "Jua_n ko do sanam lekanak' e~t.ke~t.or.e chinga.u kate na~wa~nak'ko sirja.una."

Dosar Pope Jhon Pa.ul jua_n ko la.git' nonkan kathae men akada- "Jua_n ko doko hoyok' kana Suluk ba.ba.isa.uko. Maran' ka.mikore onko kodo on'son'ate ga.khur. ka.mia.ko, ape do dha.rti reak' alga uda.s a.tuak're hor.mo alope bhasao got'kak'a, a.ur.iak' apnar mon reak' ba.ric' hudisko alope thamga.d.i ocoya. Ente okoeko suluk bako khoj jon' kan onko hor. apeak' nia.ko hudis akoak' ka.mireko lar.car. dar.eak'a.

Nia la.r.hai do pa.hilre ape rege par.aoakana. Ar nia la.r.hai do apeak' mon rean' sanam kurumut.ue nost.o gid.i kak'a. Suluk ar nira.i ren ape gepe hoyok'a as ar bhorsa. Nia dha.rti tehen' aema lekan hajar hajar celenge reak' hasote ar dhamkao kote botor.an'gea, ape dope hoyok' kana na~wa~ jonomren jua.n kur.i-kor.ako okoe do jua.n sa~otaren pa.hil kol ocoakan bhage sombat porcarko."

Pope Dosar Jhon Pa.ul ar hoe men akada, " Jua.n kur.i-kor.a ar gidra ko akoak' lekлека din hilok' aema ka.mi ko hotete Suluk rean'ko khoj dar.eak'a, akoak' or.ak're, iskulkore, gatekot.hen ga~ota ka.mikore aema ka.mikote suluk ten'go rakap' hoyok' lagaoapea." Na~wa~ jonomren jua.n sa~ota ten'go rakap' la.git' 1971 serma khon aema lekan songhot.onko benao rakap'lana okado Jua.n ko hotete calao~ hijuk' kana. Nia bhitrite at.u or.ak', somaj, disom re ar sa~otare nia reak' bogeak'ko bon n'eln'ameda. Jua.n koak' nia sa~ota tehen' sa~ota ar disom benao rakap' ka.mi ko sa~o sa~ote dhor.om jionre boloakana.

Nit bo bad.ae kak'ge je lahanti reak' jos katha do cet#'ana mente. – Hudis akanak' ko ka.mi te bodol kangea Lahanti. Noa ho~bon mendar.eak'a je, positive bodol kangea Lahanti.

Nobel e hamet. akat' India ren Manotan Omortto Sen do Lahanti reak' jos se motlob do nonkae men oco akada, ar ona do hoyok' kana " Manw~ako akote ten'go ket.ec' len khan ge Lahanti do hoyok'a, one oka do Ingra.ji te ko metak' kan " Capacity – Building"

Sa.riak' tet' do noa kana, – Ja~ha~e ayuric' ak' pa.hil ar mar.an' gun do hoyok' kana mit't.en kukmu se dor.son. Ar nia kuk'mu~ reak' jostet' do a.d.i kha.ndrin'gea. Ina.chad.a ho~ kuk'mu ge ak'yur koak' ka.mi lahanti udga.u hoyok' kana.

Ona ia.te mahattama ga.ndhi ror.leda in'ak' mit't.en kuk'mu menak'a na~wa~ Bharot disom benao rakap' reak'. Bangladisom ren Shek Mujibur Rahaman ho uni leka kukmui n'elet' ta~hekana.

Ar nia kuk'mu sa.riak' hoe ocoe reak' kur.umut.u kar.on'tege tehen' uni do got.a dha.rtiren oprome n'am akada.

Nia kuk'mu sa.riak' hoy ocoe ge hoyok' kana- bastobota. Tobe mu~him ko hec' dar.eak'a- cet' cet' e~t.ket.or.e~ hoy dar.eak'a, oka khon nia. ka.mi ehop' hoyok'a, cekate ehop' hoyok'a ar nonkanak'ko. Muca.t're nia.gen' sodor. kea Jua.n sa~ota Jua.n kor.en mar.an' a.yurko leka ar unkoak' uduk' ar cet' akawan d.ahar tege joto Jua.nkoko lahak' tabona.

Sasapr .aoic' Katha

Pa.rsi do mit' cinha. kana; Ja~han ja.tren ko oporomko la.git'. Bad.ae kak'mabon Pa.rsi at' ena menkhan ja.tia.ri ge adok'a. Santali akhor se cinha., sanam lekan khoborko ar cehaona emako ar bad.ae ocoko reak' online portal kana 'The Santal Times' (www.santalstimes.com). Disa.m ar got.a dha.rti reak' joto lekan khoborko gogo pa.rsite ja~ha~egebo par.hao ar bon bad.ae dar.eak'a. Noa Santal pat., onolia. se pa.t.hua.koak' monsuba. a.cur la.git' ar juda. juda. n'utum onolia. ak' mut.ha.n pan'jae katege noa cinha. oporom bandhaokate na~wa~ lekate sodor hoyok' kana.

Nia. Khobor sakam do Bangladisa.m reak' National dina.m din od.okok' kan sakamren Onolia., Resource person, columnist Manotan Mithusilak Murmu ar ba.rti kaete Kolhe, Santal ar Mahaliko selet' joto ja.tren ko talare ka.miet' kan National Organization Tabitha Foundation ren Founder Director Manotan Stephen Soren hotete tear hoe akana. Manotan Mithusilak Murmu do nia 'The Santals Times' khobor sakamren a.yuric' ar Manotan Stephen Soren do chapa sodoric' kanae.

Nia. Online Santals Times reak' sakam re arho~ aema 'Manotan ar Dula.ria. Gon'keko/gor.oan ko menak' koa okoe do pa.hil

gar hao hudis khon nia rean' ucha n janamok' ha bic' a di
khandri mon khon Pa rsi rakhi jogao lagit' ko ka mi kana.

Santal koak' Pa rsi Gagoj

Santal A diba si Hor hopon do bako khojok' kana akoak' gogo
pa rsi adogok' ma. Menkhan America reak' Calofornia disom ren
Mandur n'tuman a diba si do akoak' ja tia ri at' sa'o sa'o
onkoak' go pa rsi ho jemon adok' ona ko khoj jon' akana.
Ma idu katha reak' jothat do hoyok' kana manwa. Onkoak' hor
lekha re n'el akana ban ma ma idu pa rsite roror kan hor do
ako bhitrire eken mor e~ hor menak'koa. Ar onkoak' umer ho~
aema laha akana. Nit do ma idu pa rsite roror kan hor ak' umer
do 87 khon 93 serma. Onate n'elok' kana ma idu pa rsi do
adogok' sec' mond ha akana kha t.ige.

Noko Ma idu n'umen hor do Clofornia reak' Jenesi huru
t ot ha reko bosotok'kana. Nia t ha ire 1900 serma khon Sona
tuma l reak' lob-laloc te aema pond hartawan hor joto onko
t hen ko set erena ond e. Khan onko ar goen tayom ond en ko
ma idu ja tiak' a ri-ca li ar lakcar ko do din dinte adogok'
ehop'ena. Pe-pon sae serma ond enic' sarkar hotete American
a diba si okoe do Indian menteko oporom onko cetan a di
koclun ko koclun ocoena.

1600 serma sec' un okteren dokholdar disom ren Raj ko do aema
t ha i se disomren a diba siko goc' kate onkoak' bohok' reak'
dam ko doholecda. 1852 serma Calofornia ren sarkar ond en ko
a diba si ko goc' kate bohok' reak' harta jogar an sika ria
ko 10 lakh d olar ka ud i ko emat'ko tahena. Nia khon ge
tolas n'amok' kana je, un okte tina k gan a diba siko n'et'
ocolena mente. Nia ko dinre onko goc'ko sa'o sa'o onko manwa
koak' ca l colon ko cet' ako reak' kurumut u calak' kan

tahe~kana. Aema a dibasi gidra ko jormot te sap'kate iskul teko kolket' koa. A diba siko apnarak' pa rsi ar a ri-ca liko bodol cet'akoko lagaoena En'reji pa rsi ar onol. Ina eskar do ban' joto gidra koak' n'utum ho~ bodolkate European n'utum doho ket' takoa.

Noko Ma idu ja tren ko do onko cetan koclon dinko reak' katha disa kate nit ho~ et ak'ko bako pa tia u akoo. Akoak' pa rsi la git' ho~ onko geko at kartet' do. Mit' Ma idu kur i Trina do noko umerte laha akan hor koak' pa rsi jia r joton babot nonkae la ekeda je, Ma idu ko do ko pa tia uk'a noa mente je manwa ko akoak' bud ake~l bebohar kate apnar ko maran' dar eak'a. Un okte akoak' bud-akel bhage ka mire lagao do akoak' la gti kan takoa. Ar okoe nia bud akel reak' papasnao ar ona em ha t in' ko bhage ka mire ko lagao ona do bha la i reak'ge ar jahae nia ba r ic' ak' reko lagaoa ona rean' da. ' ' ' ik do unirege par aok'a.

Calaoen 2015 serma Ban'gladesh re Santal ko la git' Santali Seren' Puthi dosar kae te chapa sodor hoe akana Santal Mission Norwegian Board (SMNB) office sec' khon. Nia Seren' puthi do 335 sakam reak' ar onare 645 got en seren' t ha ie n'am akat'a. Nia Seren' puthi do ban gal ar bharotre pa hil dhao leka chapa sodorena. Santal koak' aema mare ar pa tia r seren' ona seren' puthire t ha ie n'amakada.

Chapainawabganj jila sodor Thana reak' Amura Mission iskul, Tabitha Kinder garten iskul, Badhair Primar' iskul ar nonkan 13 got en iskul re Santali te pa hil kelas khon tesar kelas ha bic'ko par haoet' koa. Nia ko iskul do Tabitha Foundation hotete a yurok'kana.

Dhaka re menak'ko khrist an se isa e santal hor ko do jao cando reak sokol bar Santali Pa rsite seren', koejon' te Isorko sarhaoede kana. Sanamko mit' sa~ota leka joto hor ko talare akoak' hiri hipiri ar jopor ao reko taken kana mit' te n'apamlenre.

Ona dinre noko sanamko mit'te n'apamlenre jotoko mit' kate santalite bible ko par.haoa ar ona rean' bhed ko la.ia, santalite ko seren'a ar ko koejon'a. Noa Dhaka re do ka.mie la.git' aema hor.ko hec' akana ar onko do akoak' gogo pa.rsi te ropor. la.git' a.d.i sana menak'takoa.

Ar ho noko koren harak kan gidra. koak' Santali pa.rsi cet' ar ror. dar.eak' la.git' mit' nawa t.ha.iko sendra n'amakada. Nia. sokolbar dinre jotoko n'apam helmelre tahekate nond.e khon harak'kan nawa pir.hi renko apnar pa.rsi ko jia.r. doho dar.eak'a ta'om daram dinkore.

Ban'gladesh khon chapa sodorok' kan nia. The Santals Times online sombat sakam do got. dha.rtiren santal ko la.git' mit' maran' platform kana okare sanamko apnarak' suk-duk reak' katha ko ol sodor dar.eak' ar dha.rtiren sanam santal koak' boge juda. , hudis, lahanti reak' khoborko bad.ae dar.eak'a.

Sanam dar.eanic' Sisirja.oic' t.hen koejon' jemon nia. ka.mi hora jia.r. tahehna Santal ko talare jug cetan jug tin ha.bic' santal ja.t ko taheh un ha.hic' Santali pa.rsi ko ropor.jon'ma ar sanamko midok'ma apnar a.ida.ri hika.hok n'am la.git'.

Dina.mge pa.rsi adogok' kana nia. dha.rti khon, adogok' kana akel tako ho~. A.diba.si Santal koak' Santali pa.rsi alo adok' tabon mal, nia. do tis ho babon khoj jon'a aboren hor. kodo. Hajar pa.rsi ko talare jia.r. taheh ma aboak go parsi , kukmu ar dula.r..

DULA R .

Ba.n' meneda dula.rin' tege hoyok'a

Tobe jahae muluc' machae landawa.n' ma

Ba.n' meneda dula.rin' tege hoyok'a

Tobe jahae n'apamlenre

Kulin'ma cet'leka menama?

Ba.n' meneda dula.rin' tege hoyok'a

Tobe dula.r.ia.tin'a. meta.n'ma

Cedak' johareak' gocu ban'em hoyok'kana?

Ba.n' meneda dula.rin' tege hoyok'a

Tobe jahae barhe khonin' hec'lenre dak'tan' katey sora.n'ma.

Ba.n' meneda dula.rin' tege hoyok'a

Tobe jahae daka lu-kate in' la.git'e ta.n'gin'ma.

Ba.n' meneda dula.rin' tege hoyok'a

Tobe jahae rok'-na.kic' kate

Aynom- kajra ar t.iklite sajaoatey koyok' horen'ma

Ba.n' meneda dula.rin' tege hoyok'a

Menkhan in'ak' duk-sukre sorrey taken ma.

Ba.n' meneda dula.rin' tege hoyok'a

Tobe jahae monea.n' khan

Thor.a do ban' aema

Aema in'ak dula.r. re tirejugen' dohoyea.

BAHAMONI

Bahamoni mae ka mi kan
Ehop' katek' bajar dokan.

Va la i ka mire kurumut u,
Sa~ota susa rre a d i la t u.

Sa~ota re tina k Bahamoni,
Jhijakak'ko aema kompa ni

Sim-sukri mehu~-merom,
Pharam tako rasa terom.

Iskul kolej policy mekar
Nurse, Doctor, Engineer.

Ato per a urom didi moni,
Nit hoe akhrin'et' pagla-pa ni.

Bahamoni am do phulmoni
Tisdom hoyok'a sonmoni,

Jia r dohoe pe bahamoni
Sa~ota juda si jharna khoni.

The Santals Times Okte rean' Tar am Dahar

Nia dha rtire nana hunar ja tren manwa menak' koa ar nanan
pa rsi takio apnarak' mon reak' katha sodor la git'. Jotoge
apnar gogo pa rsi teko ropor jon'a. Noa dha rtire apnar gogo
pa rsite ropor leka dherpur tirpit suk do ar oka rege ba nuk'

anan'.

Dha.rti hajar hajar pa.rsi ko talare abo santal ja.t koak' ho mit' dula.r. pa.rsi tabon Santali. Santali te do Bangladesh, India, Nepal ar Bhutan re menak' ko Santal ko ko ropor. jon'a. Ena. chad.a ho nia. ko sur disom parom kate sa.n'gen' disom Bila.t ar America kore ho~ nit abo Santal hor. ko bosot akana. Sanam ko abo do mit' ja.r.i baberrebo topol akana Santal ja.ti ar Santali pa.rsi a.ri-ca.li re.

Sor khon n'alak' n'alak' n'elok' ar ban' nelok' disom koren apnar ja.tia.ri boeha mesera ko sa~o aboak' jopor.ao do pa.rsi ar a.ri-ca.li re. Santali pa.rsi ar a.ri-ca.li do a.d.i sebel so_r.omgea joto santal ko t.hen.

Nia. okte apna.r oporom ar pachano re nia. pa.rsi ar a.ri-ca.li ge maran' bhumikae dohoyeda. Disom ren Santal ko ar sa.n'gen' disomren sanam santal ko mit' catom latar re ar sanamko talare apnar go pa.rsi Santali jia.r. dohoe la.git' maran' hudis ar ka.mi hora kana nia THE SANTALS TIMES do.

Ban'gladesh ren thor.a pa.rsi dula.r. hor. okoe do akoak hudis ar ka.mi kote a.d.iko jua.n ar ka.mi hora ho~ eken apnar suluk la.git' do ban' bickom apnar ja.tia.riko la.git'ko gand.onkan jaoge. Ar nia. rean' ge mit' nawa benao do hoyok' kana nia serma hoe jha.lite ucha.n Santali khobor sakam do.

Nia. So_mbat sakam do eken Bangldesh ren santalko la.git' do ban' kana bickom got.a dha.rti ren Santal ja.ti koak' apnar ar.an' ar suk-duk reak' katha ko sodor ar ga~ota midok' reak' t.ha.i kana. Nia. "The Santals Times" so_mbat sakam re got.a dha.rtiren santal koak' hiri -hipiri hoyok' tabonma noa re. Sanam Santal boeha mesra ko t.hen nehor taken kana de hijuk' tabonpe mit' catom latarrebon taken ma. Apnar pa.rsi jia.r. dohoe, hika. hok bica.r n'am la.git' bon mit'dok' ma noa re.

Abo Sa~ota lahanti la.git' apnar hudis ko bon ol sodor ma. Got.a dha.rti re Santali pa.rsi jia.r. taken ma santal ko

talare nia as monre ket.ec' pa.tia.u re ekra.r. mit' kate mit ga~ota mit' hor. koak' kurumut.u kana nia "The Santals Times" do. Aleak' nia. kurumut.u un rege mon'j so ar baha jok'a tinre abo santal ko apnar Santali pa.rsie ko ol arko ropor.a sapha kathate ar apnar a.ri-ca.li man manotre jion jin'gi ko khemaoa. Ar Ban'gladesh, India, Nepal, Bhut.an, Bila.t ar America disom ar et.ak' disom kore menak' ko santal ko abowak' nia. so_mbat sakamre apnar hudis ar gand.onko bo ol sodorlekhan, sanamk ko midok' la.git' ahakaok' lenre. Onate jaha~ tina.k' pharak re bo taken ona do nia. ucha. so_mbat sakame or sorbona hirik'abon nond.e.

Nia. Ban'gladesh re do Santal ja.ti ko do mit' sapha saphi ar a.d.i kha.t.ua., sapha sor.a monan ja.t mente oporom menak' takoa. Nia. oporom jemon sar.iak' hoyogok' got.a dha.rti re.

Tanor re par.haok' kan gidra ko sikna.t gor.oko n'amkeda

Calaoen 12 agust gurubar din setak' bela 10 baja Rajshahi reak' Tanore Upojila reak' Mundumala sarkari hai iskul re Manotan Maran' Muntri ak' tha.la.k' khon soman otre sikna.t gidra ko la.git' gor.o ar olok' par.haok' emanteak' ja.rur.ak' k ko emena. Nia. maran' akhr. are selet'e tahe~ kana Bangladesh Member parlament Manotan Omor Faruq Chowdhiri, Md. Lotfor Haidar Rosid (Moyna) tanor upojila. chairman ar upojila nirbahi officer (UNO) Manotan Sushanto Kumar mahato, Mundumala sarkari hai iskulren hed master manotan Kamiel Mardy ar ho~ ond.en ko ad.epaseren manotan hor.ko selet' ko tahe~kana. Nia. akhr.a re 209 adiva.si olok' par.haok' cecet' kan gidra ko sikna.t gor.o ko emak' koa.

**The making of laufen's VAL
bathroom collection by
Konstantin Grcic**

**Three evocatively edgy houses
push the notion of
indoor/outdoor living to the
extreme**